

Asia: VN/16222/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puolustusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Aluevalvontalain säännöksiin vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-alueen ja valtionaluksen Suomen alueelle tulosta tehtäisiin muutoksia.

Liikenne- ja viestintävirasto esittäisi seuraavat huomiot:

1 Ehdotus sotilasajoneuvolain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasajoneuvolain (332/2023) 2 §:n kansainvälisen sotilasajoneuvolain määritelmää. Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole huomautettavaa tässä esityksessä esitettyihin sotilasajoneuvolain muutoksiin.

Hallituksen esityksen luonnoksen kohdassa 10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä (s. 27) viitataan puolustusministeriössä valmisteltavaan hallituksen esitykseen laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, josta puolustusministeriö on pyytänyt lausuntoja aiemmin (VN/23232/2023). Kyseisessä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansainvälistä sotilasajoneuvoa koskevia säännöksiä. Kyseisestä hallituksen esityksen luonnoksesta antamassaan lausunnossa Liikenne- ja viestintävirasto on esittänyt sotilasajoneuvolain ehdotettua 40 §:n 4 momentin määräyksenantovaltuutta laajennettavaksi koskemaan myös kansainvälisten sotilasajoneuvojen käyttöä esitysluonnoksen perusteluja vastaavasti.

Liikenne- ja viestintäviraston käsityksen mukaan kansainvälisten sotilasajoneuvojen osalta on noussut esiin tarpeita poiketa tieliikennelain ja sen nojalla määrätyistä erikoiskuljetusten liikenteenohjaajan käyttämistä koskevista vaatimuksista.

Voimassa olevan tieliikennelain 89 §:n 2 ja 3 momentin mukaan Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tieliikennelain 5 luvun säännöksistä ja Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksellä voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien käyttämisestä, jotka voivat koskea muun muassa varoitusauton käyttämistä ja erikoiskuljetuksen merkitsemistä.

Liikenne- ja viestintävirasto esittää jatkovalmistelussa harkittavaksi, olisiko puolustusministeriön asetuksenantovaltuuteen ja tai pääesikunnan tarkastusosaston määräyksenantovaltuuksiin syytä lisätä mahdollisuus poiketa myös erikoiskuljetusten liikenteenohjaajan käyttämisestä ja kuten Liikenne- ja viestintävirasto on aiemmassa lausunnossaan esittänyt, tulisiko vastaavia puolustusvoimien ajoneuvoja koskevia poikkeussäännöksiä ja määräyksiä laajentaa sovellettavaksi myös kansainvälisiin sotilasajoneuvoihin.

2 Ehdotus aluevalvontalain muuttamisesta

Siltä osin kuin esityksessä esitetään muutettavaksi aluevalvontalakia, Liikenne- ja viestintävirasto on kiinnittänyt huomiota vieraan valtion ilma-alusten maahantuloa koskevaan poikkeussäätelyyn. Voimassa olevan aluevalvontalain 5 §:n mukaan vieraan valtion ilma-aluksen on maahan saapuessaan aina esitettävä ilmaliikennepalvelun tarjoajalle asianmukainen lentosuunnitelma (4 momentti), vaikka siltä ei kaikissa tilanteissa edellytetä maahan saapumiseen aluevalvontaviranomaisen lupaa. Nyt esitetään, että vieraan valtion ilma-alukselta ei edellytettäisi lentosuunnitelman toimittamista, jos maahantulo liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa ja muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla. Muutosehdotusta perustellaan sillä, että esimerkiksi Suomen ja Yhdysvaltojen välisen puolustusyhteistyösopimuksen 11 artiklassa ei nimenomaisesti edellytetä ilma-aluksilta lentosuunnitelman toimittamista.

Ilmaliikennepalvelun tarjoajaa valvovana viranomaisena Liikenne- ja viestintävirasto pitäisi välttämättömänä, että esityksen perusteluista kävisi selkeästi ilmi, miten ilmaliikennepalvelun tarjoajan odotetaan jatkossa toimivan, jos/kun yleisen ilmaliikenteen käytössä olevaan valvottuun ilmatilaan jatkossa saapuu vieraan valtion ilma-alus ilman lentosuunnitelmaa. Samoin esityksen vaikutusten arvioinnissa olisi kuvattava muutoksen vaikutuksia siviili-ilmailun turvallisuuteen ja sujuvuuteen.

